

ĮTRAUKTIES PAVYZDŽIŲ SĄVADAS

Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija
2024

ĮTRAUKTIES PAVYZDŽIŲ SĄVADAS

Įvadas

Lygybės ir įtraukties principai yra vienos pagrindinių Europos Sąjungos vertybių. Visuomenė Europoje tampa vis įvairesnė, dėl to didėja poreikis išmokyti gyventi įvairovėje. Europos vizija – padėti savo piliečiams įveikti iškilusius iššūkius, susijusius su kultūrų, religijų, gebėjimų, socialinių grupių, seksualinės orientacijos, politinės nuomonės ir kt. įvairove, didinti individualius poreikius turinčių žmonių įsitraukimą į bendras veiklas.

Programa „Erasmus+“ prisideda prie įtraukios ir įvairialypės visuomenės kūrimo. Ji skatina lygias galimybes ir įtrauktį žmonėms, turintiems individualių poreikių dėl negalios, sveikatos problemų, mokymosi sunkumų, ekonominių kliūčių, socialinių kliūčių, geografinių kliūčių, kultūrinių skirtumų.

Vienas iš Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos koordinuojamo „Erasmus+“ mobilumų Konsorciumo tikslų - *sužadinti andragogų ir vadybinio personalo jautrumą įtraukiojo mokymo(si) problematikai ir galimų sprendimų paieškai*. Per pirmuosius trejus Akreditacijos metus įtraukties plačiąja prasme tematika mobilumų dalyviai domėjosi vykdamy į darbo stebėjimo vizitus. Keletą pavyzdžių parsivežė ir kolegės, dalyvavę mokymosi kursuose kitomis temomis.

Dokumentą „Įtraukties pavyzdžių sąvadas“ sudaro labiausiai į mobilumų dalyvių atmintį įstrigę projektai, iniciatyvos ir idėjos. Pristatomas ir bendruomenės įtrauktį skatinantis projektas, kurį mobilumo dalyviai sukūrė ir įgyvendino pagal iš darbo stebėjimo vizito parsivežtą idėją.

Projektai, iniciatyvos, idėjos

Sidabrinis verslumas

Projektas skirtas 60+ amžiaus žmonių įtraukimui į mokymąsi siekiant ugdyti verslumo gebėjimus. Projekto idėja - suteikti drąsos senjorams, kad jie galėtų nuo idėjos ir noro vykdyti smulkų verslą nukeliauti iki jos realizavimo. Projekto dalyviai konsultuojami, mokomi, drąsinami, jiems suteikiama pagalba ir gerosios patirties pavyzdžiai. Projekto dalyviai mokosi rinkodaros strategijų, kaip dirbti su klientu, pristatant savo verslo produktus, kaip kurti komandą, bendradarbiauti su kitais verslais. Simuliaciniuose mokymuose projekto dalyviai mokomi generuoti smulkaus verslo idėjas, jas plėtoti, ieškoti bendraminčių idėjoms įgyvendinti.

Projekto dalyvių ir LSŠA darbo stebėjimo grupės mokomasis susitikimas su Krepės kaimo (Latvija) verslininku, 2024 05 23. V.Lukošūnienės nuotrauka.

„Dalyvauk - su galva ir kamuoliu“

Bendradarbiavimo projektas tarp Drezdeno liaudies mokyklos ir Drezdeno „Dinamo“ sporto draugijos. Projektas skirtas spręsti neraštingumo problemą ir sukurti mokymosi pasiūlą ir įtraukti žmones, nemokančius skaityti ir rašyti vokiškai arba patiriančius atskirtį (dažniausiai imigrantus, bet ne tik). Projekto idėja – įtrauktis per

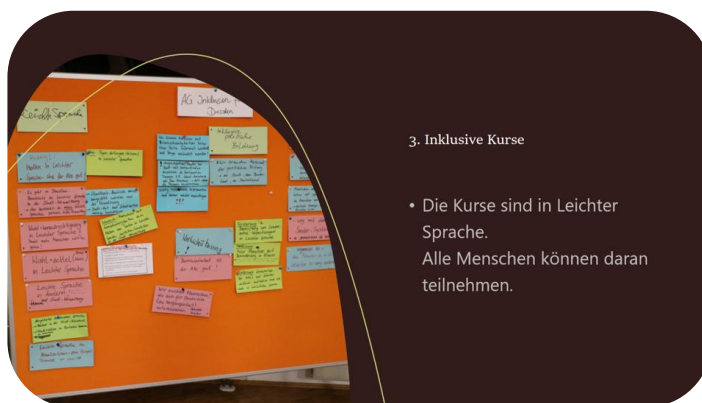
futbolą. Drezdeno „Dinamo“ futbolo klubas turi 25 tūkstančius gerbėjų, bendraudami su jais komandos žaidėjai skatina mokytis skaityti, rašyti ir kitokių kasdieninio gyvenimo dalykų.

Projekto vadovė Annett Lungershausen pristato projektą, 2023 06 05. D.Aniulienės nuotrauka

Įtraukiantys kursai

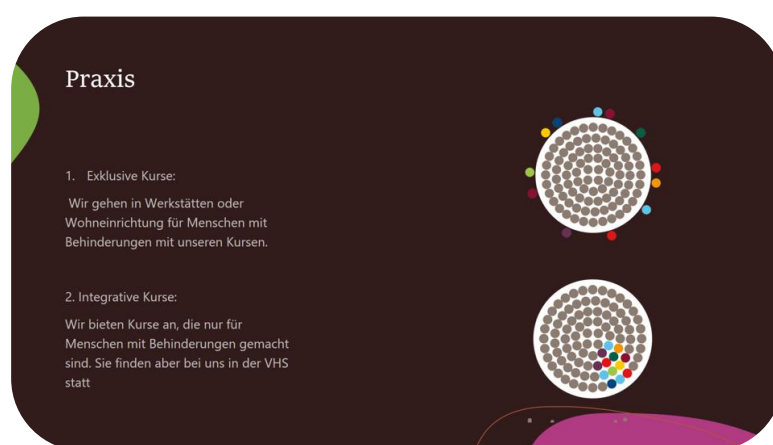
Įtraukiantys kursai (Inclusive Kurse) vyksta liaudies mokyklos patalpose. Liaudies mokykla, siekdama sudaryti sąlygas visiems žmonėms dalyvauti profesiniame ir visuomenės gyvenime, siūlo mokymosi ir konsultavimo paslaugas negalią turintiems žmonėms. Dauguma kursų skirti tobulinti skaitymo ir rašymo įgūdžius, tačiau tuo neapsiribojama. Gausu mokymosi pasiūlos stiprinti kultūrinio ir socialinio dalyvavimo įgūdžius. Mažose asmeninėse grupėse ir kompetentingai vadovaujant mokomasi būtent to turinio, kurio reikia kasdieniame gyvenime ar darbe. Kursai žmonėms su negalia pagal poreikį vedami paprasta, lengvai suprantama kalba (easy to read).

Dresdeno LM Mokymosi be barjerų skyriaus referentės Anika Gränz pristatymo skaidrė, 2023 06 05

Mobilūs kursai „Be barjerų“

Skiriami žmonėms su regos sutrikimais, fizine negalia, sunkiau pasiekiamiems žmonėms, turintiems mokymosi sunkumų ir psichinę negalią. Kursai „keliauja“ į tas vietas, kur dirba žmonės su negalia. Šių žmonių mokymosi problema ne ta, kad jie netinka švietimo sistemai, tai sistema nepritaikyta jų mokymuisi. Tad liaudies mokykla mažais organizaciniais žingsneliais (koreguodama užsiėmimų trukmę, parinkdama tinkamus mokymosi metodus, kurdama rodykles orientacijai, organizuodama mokymąsi mažomis grupelėmis ir.t.t.) stengiasi pritraukti mokymosi sunkumų turinčius žmones.

Dresdeno LM Mokymosi be barjerų skyriaus referentės Anika Gränz pristatymo skaidrė, 2023 06 05

Mokymasis - visuma: emocinis, socialinis, kultūrinis ir intelektualinis procesas

Taikant tokį požiūrį Chemnic'o liaudies mokykloje stiprinamas gebėjimas pasitikėti savimi

Chemnic'o LM vertybinių nuostatų plakatas. J.Lembertienės nuotrauka

ir aktyviau dalyvauti visuomenės gyvenime.

Mokymasis yra sėkmingas, kai besimokantieji gali aktyviai formuoti mokymosi procesą, mėgautis mokymusi, pasiekti sutartus mokymosi tikslus ir išlikti motyvuoti naudotis naujomis mokymosi galimybėmis ateityje.

Bažnyčia – pasaulis – liaudies mokykla

Borna miesto liaudies mokykla suteikia savo erdves bendruomenės susitikimams.

Bendraujama su miestelio bažnyčios bendruomene, bendradarbiaujama pagal

šūkį: „Bažnyčia – pasaulis – liaudies mokykla“.

Iniciatyvos esmė - žmonėms reikia prisitaikyti prie besikeičiančio pasaulio įvairiose gyvenimo srityse. Inicatyva prisideda prie to, kad bendruomenės jaunuoliai mokytų senjorus įvaldyti kompiuterius. Sukurta nauja tradicija vieną kartą per mėnesį ką nors bendrai nuveikti, pavyzdžiui, susirinkti valgyti ledų ir pasikalbėti.

Prieš istorijos „pamoką“ į Borną perkelta Emmauskirche bažnyčioje. D.Aniulienės nuotrauka

Mokymosi galimybės nutolusių gyvenviečių žmonėms

Leipcigo apskrities liaudies mokykla ieškojo (ir nuolat ieško) savanorių, kurie burtų nutolusių bendruomenių žmones mokytis. Savanorių ieškota šiame krašte labai populiariose karnavalų draugijose, tarp išėjusių į pensiją švietimo darbuotojų. Savanoriai skleidžia liaudies mokyklos idėją, suburia kaimynus, bendraminčius.

Kommunaler Eigenbetrieb „Bildung und Kultur des Landkreises Leipzig“ / Dr. Ralph Egler

vhs Volkshochschule
Landkreis Leipzig

39 Standorte

4 Geschäftsstellen

- Borna
- Grimma
- Markkleeberg
- Wurzen

14 Außenstellen

22 weitere Unterrichtsorte

Leipcigo apskrities LM filialų išsidėstymas. LM direktoriaus Dr. Ralph Egler pristatymo skaidrė, 2023 06 06.

Markranstädt'o miesto kartų (generacijų) namai

Sėkmingas Leipcigo rajono liaudies mokyklų draugijos ir suinteresuotų Markranstädt'o institucijų bendradarbiavimas sukūrė švietimo, konsultacijų ir susitikimų centrą visiems miesto gyventojams.

*Kartų namų*¹ pasiūlymai kviečia vyresnius ir jaunesnius, vietinius ir nepažįstamus žmones susitikti, būti vieni kitiems ir įsitraukti į bendras veiklas. *Kartų namai* ieško savanorių ir džiaugiasi, kad vis daugiau savanoriškų moterų ir vyrų prisideda prie veiklos gyvenimo patirtimi, dideliu įsipareigojimu ir daugybe idėjų.

Kartų namai siūlo 37 ilgesnės ar trumpesnės trukmės veiklas: sporto, šokių ir užsienio kalbų pamokas, kompiuterinio raštingumo ir rankdarbių kursus, dainavimo ar raštingumo įgūdžių tobulinimo pamokas, laisvalaikio užsiėmimus, pvz., *Šeimų pasiplepėjimo pusryčius* ar *Pirmadienio popiečio pokalbius prie kavos* ir pan.

Mehrgenerationenhaus Markranstädt

Etwa 100 Personen folgten am 6. April 2022 der Einladung zum Begegnungscafé. Anlass für das Treffen war, geflüchtete Menschen aus der Ukraine in der Stadt zu begrüßen und ihnen erste Orientierung im Alltag zu geben.

Gyventojų susitikimas su pabėgėliais iš Ukrainos Kartų namuose. LM direktoriaus Dr. Ralph Egler pranešimo skaidrė, 2023 06 06.

¹ Nuotrauka iš: <https://www.vhs-lkl.de/mehrgenerationenhaus-markranstaedt>

Rožių projektas: darbo stebėjimo idėja Lietuvoje

Projekto tikslas – suvienyti Šakių bendruomenę teorinei ir praktinei veiklai viena - rožių - tema. Projektas truko 10 mėnesių, po vieną susitikimą per mėnesį. Kiekviename susitikime nagrinėta ir kūrybiškai realizuota viena „rožinė“ tema, pvz., bažnyčios eksterjere ir interjere ieškota ornamentų, vaizduojančių rožes; gaminti atvirukai su rožėmis ir pan. Į projektą įtraukė 30 moterų su artimaisiais; jos buvo iš įvairių socialinių sluoksnių, įvairaus amžiaus, išsilavinimo, profesijų. Įgyvendinant projektą bendradarbiauta su Šakių sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos „Viltis“ atstovais.

Rožių projekto meno užsiėmimo fragmentas. D. Aniulienės nuotrauka

Meno terapija

Meno terapijos užsiėmimai bendruomenei, kurioje yra įvairaus amžiaus, išsilavinimo, kultūrinės kilmės ir neįgalumo žmonių, suteikia bendrumo jausmą, didina pasitikėjimą savimi, ugdo kūrybiškumą.

Meno terapijos užsiėmimas mokymuose Estijoje, 2022 06 29. V.Lukošūnienės nuotrauka

Amatų mokymasis kaimiškiose vietovėse

Nutolusiame Estijos vieniemyje *Turgi ūkis* menininkų šeima įkūrė audimo dirbtuves, į kurias atvykti kviečiami visi norintys. Daugiausia norinčių išmokti audimo paslapčių jaunų moterų atvyksta iš miesto. Vienkiemio rezidencijoje taip pat puoselėjama maisto iš vietinių, gretimuose vieniemyuose auginamų produktų, gamyba. Veikla suartina kaimo ir miesto gyventojus, plėtoja vieniemyuose įsikūrusių gyventojų bendravimą ir bendradarbiavimą.

Turgi ūkio įkūrėjai pasakoja apie veiklą. Estija, 2022 06 28. V.Lukošūnienės nuotrauka

Sąvadas sudarytas naudojant „Erasmus+“ mobilumų projektų Nr. 2021-1-LT01-KA121-ADU-000005959 ir Nr. 2022-1-LT01-KA121-ADU-000056873 mokymo kursų ir darbo stebėjimo vizitų patirtį:

- Darbo stebėjimo vizitas Latvijos suaugusiųjų švietimo asociacijoje, 2024.
- Darbo stebėjimas Vokietijos Saksonijos žemės liaudies mokyklų sąjungoje, 2023.
- Mokymo kursai Estijoje, 2022.
-

Apie kai kuriuos projektus ir iniciatyvas plačiau galima domėtis internete:

- <https://www.vhs-lkl.de/mehrgenerationenhaus-markranstaedt>
- <https://www.vhs-dresden.de/barrierefrei>
- <https://www.vhs-dresden.de/projekte/mittendrin-2.html>
- <https://www.vhs-lkl.de/mehrgenerationenhaus-markranstaedt>
- <https://turgitalu.ee/>

Projektus 2021 - 2024 m. įgyvendino Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos, akredituotos Konsorciųjų mobilumų organizacijos, koordinuojamas Konsorciūmas

Projektai yra finansuojami Europos Sąjungos lėšomis. Tačiau išreiškiamas požiūris ar nuomonė yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Europos švietimo ir kultūros vykdomosios įstaigos (EACEA) požiūrį ar nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei EACEA negali būti laikoma už juos atsakinga.

**Bendrai finansuojama
Europos Sąjungos**